

De koelkast en de toverhoed

07 november 2013 | [Ruud Lahr, Marketing Manager](#)

Het nieuw te introduceren multipensioenfonds wordt neergezet als dé oplossing waar de pensioensector op zat te wachten...maar voor welk probleem eigenlijk? En wanneer komt er nou eindelijk een volwaardig Nederlands IORP-vehikel?

De koelkast

Recent heeft staatssecretaris Klijnsma in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat het dossier de Algemene Pensioeninstelling (API) voorlopig de koelkast in gaat. Bijna 10 jaar na het verschijnen van de IORP-richtlijn is vertaling ervan in onze nationale regelgeving verder weg dan ooit. Als reden wordt aangedragen dat de regelgeving die nodig is om het FTK geschikt maken voor buitenlandse pensioenregelingen wel erg complex is. De staatssecretaris wacht liever op de herziene richtlijn (die overigens ook in de koelkast staat).

Volgens mij is de werkelijke reden is dat het bestaan van verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen zich niet laat verenigen met het achterliggende idee van één pensioenmarkt binnen de Europese Unie. Het 'level playing field' vormt een bedreiging voor de verplichtstelling.

In plaats van door de zure appel heen te bijten en in één keer de IORP-richtlijn om te zetten in nationale wetgeving, heeft de Nederlandse regering ervoor gekozen om zich in allerlei bochten te wringen om aan Europa te laten zien dat we voortgang boeken, maar zonder daadwerkelijke verandering te willen bewerkstelligen. Hierdoor worden telkens nieuwe pensioenvehikels gelanceerd, maar altijd met zoveel mitsen en maren dat je van tevoren al kunt bedenken dat het geen succes zal worden.

Eerst werd het multi-OPF geïntroduceerd: een vehikel dat ondernemingspensioenfondsen in staat moest stellen om samen de toekomst tegemoet te treden. Uiteindelijk werden er 3 opgericht, met in totaal zo'n 6.000 actieve deelnemers. Wat een oplossing moest worden voor noodlijdende kleine pensioenfondsen, werd een speeltje voor ondernemingen die er meerdere pensioenfondsen op na hielden. Vervolgens kwam de Premiepensioeninstelling (PPI): een vehikel dat grensoverschrijdende activiteiten mag ontplooiën, maar in Nederland alleen DC-regelingen mag aanbieden en bovendien zelf geen risico mag dragen. Per saldo heeft dat ertoe geleid dat allerlei bekende spelers in de markt (voornamelijk verzekeraars) er vanuit protectionistische overwegingen voor hebben gekozen om zo'n PPI op te richten, puur gericht op de Nederlandse markt.

De toverhoed

En nu wordt dus per 1 januari 2015 waarschijnlijk weer een nieuw pensioenvehikel uit de hoge hoed getoverd: het multipensioenfonds. Het multipensioenfonds biedt volgens de brief van de staatssecretaris uitkomst voor pensioenfondsen die niet zelfstandig verder kunnen (of willen), wel sterk hechten aan de eigenheid van de regeling, maar het oprichten van een multi-OPF als een te grote drempel ervaren. Serieus...over hoeveel fondsen hebben we het hier? Wie zit hier op te wachten? De staatssecretaris komt zelf in de brief ook niet veel verder dan "een aantal pensioenfondsen" en "in een aantal gevallen".

Het multipensioenfonds wordt dus de opvolger van het multi-OPF en die is blijkbaar niet van de grond gekomen omdat het oprichten van zo'n fonds als te veel 'gedoe' of te duur wordt ervaren. Ik ben altijd in de veronderstelling geweest dat het probleem met het multi-OPF vooral lag in het vinden van geschikte partijen om samen één entiteit mee te vormen (én in de bereidheid de zeggenschap voor een belangrijk deel aan deze partijen uit handen te geven). Grote fondsen hebben voldoende schaal om zelfstandig voort kunnen en hebben geen belang bij samenwerking met kleinere fondsen, sterker nog: het levert alleen maar nadelen op. Dus de kleine fondsen zijn tot elkaar veroordeeld. Als twee of drie kleine fondsen samen gaan werken, dan resulteert dat nog steeds niet in voldoende schaalgrootte. Die schaalgrootte ontstaat pas als er heel veel kleine fondsen met elkaar gaan samenwerken, maar dat leidt tot enorme bestuurlijke complexiteit. Er is geen 'sweetspot' in deze.

Bovendien zijn de veronderstelde schaalvoordelen eigenlijk helemaal niet te realiseren, omdat de verschillende regelingen afzonderlijk van elkaar geadmistreerd moeten worden en over ieder van de respectievelijke 'ringen' binnen het fonds afzonderlijk verantwoording afgelegd moet worden.

De suggestie van de staatssecretaris dat het multi-OPF niet van de grond komt omdat het oprichten ervan zo'n "gedoe" is lijkt me geen recht te doen aan de feitelijke situatie. En als het oprichten te duur is, dan zie ik ook niet direct voor me hoe de oprichting goedkoper wordt als een commerciële partij dat voor je doet, want als participierend pensioenfonds betaal je uiteindelijk toch gewoon zelf die rekening...linksom of rechtsom. Het idee dat fondsen met verschillende regelingen en afgescheiden vermogens substantieel schaalvoordeel kunnen behalen in de uitvoering (en zich tegelijkertijd comfortabel zullen voelen in de bijbehorende bestuurlijke context) is naar mijn mening "wishful thinking", ongeacht wie het vehikel mag oprichten en welke soorten pensioenfondsen er mogen participeren. Ik verwacht dan eerlijk gezegd ook niet dat het multipensioenfonds veel succesvoller zal worden dan zijn voorganger.

Conclusie

Het multipensioenfonds is het zoveelste zoethoudertje van uit Den Haag. Het is weer een (klein) stapje in de richting van een volwaardig IORP-vehikel. Maar het wachten is op een structurele oplossing voor de bestaande spanning tussen de verplichtstelling en het Europese streven naar een "level playing field"

- See more at:

http://www.blueskygroup.nl/blog_publicaties/entryid/31.aspx?goback=%2Egde_6547432_member_5804317899740962816#%21